

Dico 2. Tres alias percussiois causas assignat Lyranus, scilicet 1. ineptam et inanem Bethsamitarum lætitiā;

2. Quod vacas immolaverint holocaustum Domino, quod erat contra legem Levit. I, 3, ubi dicitur quod solus mas offerri posset in holocaustum;

3. Quod arcam Domini dimiserint sub dio, sine luminaribus et cultu debito.

Verum has rationes non subsistere ostendit Abulensis, q. 25. Etenim ad 1 dicendum est quod eorum lætitiā non fuerit inepta, sed ex intimis visceribus merito profecta ob recuperationem arcæ.

Ad 2 respondetur quod, licet id non licuerit in solemnem et ordinario sacrificio, loco et tempore a lege definitis, tamen hic non fuerit contra legem; quia nempe Deus hoc ipso quo vacas ductu suo eo adegerat, censebatur eas ad holocaustum extra ordinem consuetum sibi delegisse.

Ad 3 dici potest nec in deserto luminaria hujusmodi prælata fuisse, tantumque tabernaculo candelabrum aureum septiceps fuisse, et quidem extra Sanctum sanctorum, in quo erat arca.

QUESTIO III. — UTRUM ULTRA 70 VIROS DE POPULO, IN SUPER A DEO PERCUSSA SINT 50,000 PLEBIS.

Resp. affirmative. Prob. I. Quia id manifeste indicat Vulgata nostra, quæ conformiter ad translationem S. Hieron. cap. VI, 19, ita habet: *Percussit autem de viris Bethsamitibus, eo quod vidissent arcam Domini: et percussit de populo septuaginta viros, et quinquaginta millia plebis.*

Prob. II. ex versione LXX Interp., qui pariter transferunt: *Percussit in eis (Bethsamitibus) septuaginta viros, et quinquaginta millia virorum de populo.* Consonat et textus chaldaicus, qui habet isto modo: *Occidit in senibus populi septuaginta viros, et in universitate quinquaginta millia viros.*

Et sane sic verificari videtur quod Deus percussit plebem plaga magna, ut additur in textu; quatenus nempe septuaginta, utique primarii, quos senes populi appellat textus chaldaicus, homines corruerint, et quinquaginta millia de plebe, undique catervatim accurrente ex vicinis locis.

Nec dicas cum Abulensi, q. 28, quod etiam pereuntibus tantum 70 viris, esset plaga magna, potissimum quia populus oppidi Bethsames non erat magnus: siquidem non dicitur quod Dominus Bethsamitas, sed quod plebem percussit plaga magna. Unde in sacro Textu non notatur plaga magna respective ad solos Bethsamitas, sed absolute considerando totam plebem, quæ accurrerat.

Obj. I. Josephus, lib. VI Antiq., cap. 2, agens de præsentem strage, ita habet: *Indignatio Dei Bethsamitas invasit, ex quibus septuaginta occidit.* De quinquaginta autem alium millibus silet; ergo etc.

R. Josephum siluisse de 50,000, quia forsitan non invenit ea in textu quo ipse utebatur. At cum noster interpres, LXX, et chaldaicus illa quinquaginta millia textu in hebraico invenerint, auctoritas Josephi, utpote tantum negativa, his omnino cedere debet.

Obj. II. Juxta versionem Pagnini textus hebraicus ita habet: *Percussit in populo septuaginta viros, quinquaginta millia virorum.* Qui textus, cum non habeat copulativam et, nec etiam *et plebis*, videtur hunc habere sensum: De populo, in quo erant 50,000 hominum capita, a Domino percussi sunt 70, sive ex 50000 virorum, qui utique præsentem erant, percussit Dominus 70. Ac proinde quod textus latinus habet: *Et quinquaginta millia plebis*, explicari potest in nominativo, quasi diceretur: Et quinquaginta millia plebis aderant, videbantque hanc 70 virorum stragem.

R. Licet textus hebraicus non habeat copulativam et, nec etiam *et plebis*; tamen hæ voces æque facile subintelligi possunt ac in opinione opposita subintelligitur: *In qua erant*, aut: *qui præsentem erant.* Ac proinde textus hebraicus optime reduci potest ad hunc sensum: *Percussit in seu de populo, utique bethsamitico, septuaginta viros, et quinquaginta millia virorum de plebe, ut transtulit interpres latinus.*

Obj. III. Dominus percussit populum, eo quod vidisset arcam, ut dicitur cap. VI, 19. Atqui illo die, quo arca reducta fuit ex regione Philistinorum, non videntur omnes isti, quos nos supponimus catervatim e vicinis locis accurrisse, potuisse videre arcam; ergo, etc.

Resp. ex versu 19 tantum constare quod Dominus percussit Bethsamitas, eo quod vidissent arcam: ac proinde dato quod tota plebs, undique accurrens, eam videre non potuerit; tamen inde non sequitur quod hæc pariter non fuerit percussa: siquidem et hanc, vel quia arcam videre concupivit, vel ob aliam causam, a Deo percussam esse, manifestum est ex textibus supra, Prob. I et II, citatis.

QUESTIO IV. — QUÆDAM ALIA RESOLVUNTUR.

Cap. VII, 1: *Venerunt ergo viri Cariathiarim, et re-duxerunt arcam Domini, et intulerunt eam in domum Abinadab in Gabaa.* Per Gabaa hic non intelligitur urbs Gabaa, de qua agitur Josue XVIII; sed intelligitur collis sive locus excelior in urbe Cariathiarim: siquidem in hanc urbem arcam translata fuisse, liquet ex *2*. Itaque arca reposita fuit, non in urbe Gabaa sita in tribu Benjamin, sed in Gabaa Cariathiarim, id est, in colle civitatis Jarim, in quo erat domus Abinadab: Gabaa enim hebraice collem sive locum altum significat. Unde locus qui hic *Gabaa* dicitur, I Paralip. XIII, 6 *collis* appellatur.

2: *Et requievit omnis domus Israel post Dominum*: id est, novo fœdere sociata est Deo, idque opera Samuelis. Versio LXX habet: *Reversa est domus Israel, utique ad cultum Dei stabilem.*

6: *Et convenerunt (ex imperio Samuelis) in Masphath: hauservuntque aquam, et effuderunt in conspectu Domini.* Per istam aquam, juxta Lyranum, intelliguntur lacrymæ contritionis exeuntes a corde, per oculos effusæ. Hac igitur ceremonia videntur designare voluisse ita a se abjici antiquam impietatem, atque idolorum execrandam memoriam, ut non minus excedat ab animo, quam aqua ex vase, ex quo ita

defluit, ut nullus ejus vel sapor, vel odor, vel color, vel humor vasi adhærescens maneat: in quo symbolum animi vere poenitentis designatur.

Et jejunaverunt: ecce hic tres actus poenitentiae, ait A Lapide, scilicet *contritio* significata in effusione aquæ; *confessio* cum dicunt: *Peccavimus Domino*; *satisfactio* cum jejunant.

7: *Et audierunt Philistinim quod congregati essent filii Israel.* Notandum quod Philistæi post debellationem populi Israel, propter peccata filiorum Heli factam, tenuerint Israelitas sub tributo, et ne haberent opportunitatem rebellandi, videntur eis interdixisse, ne congregationes populi celebrarent. Unde audientes quod congregati essent in *Masphath*, ascenderunt satrapæ Philistinorum cum exercitu valido contra Israel.

10: *Factum est autem, cum Samuel offerret holocaustum, Philistinim inire prælium contra Israel: intonuit autem Dominus fragore magno: et Philistæos colitibus debellavit, ac contrivit; atque, ut ex cap. XLVI Ecclesiastici liquet, eadem clade involvit principes Tyriorum, quos nempe Philistæi in auxilium advocarant.*

Huc respicit S. P. Aug. lib., XVII de Civ. Dei, cap. 7, dicens: *Magnus propheta Samuel... quando exclamavit ad Dominum pro Israel, et exaudivit eum: et cum offerret holocaustum, accedentibus alienigenis ad pugnam contra populum Dei, tonuit Dominus super eos, et confusi atque superati sunt.*

14: *Et reddite sunt urbes, quas tulerant Philistinim ab Israel, Israeli, ab Accaron usque Geth.* Non est sensus, quod ipsæ urbes Accaron et Geth reddite sint Israelitis, sed urbes quæ interjacebant inter illas, quas Philistæi superioribus bellis abstulerant Israelitis, pertinentes potissimum ad tribum Dan, ut observat Estius.

CAP. VIII, IX.

Filiis Samuelis ad avaritiam declinantibus, petunt Israelitæ sibi regem: et licet ex Samuele intelligerent quam dura sint regum imperia, persistunt tamen in petitione sua. Saül, dum de perditis asinis consulit Samuelem, ab ipso intelligit, se regem futurum Israelis.

QUESTIO PRIMA. — CUR SAMUEL OB PECCATA FILIORUM SUORUM NON FUERIT PUNITUS: ET QUARE EI DISPLICUIT QUOD ISRAELITÆ POSTULAVERINT SIBI REGEM.

Cap. VIII, 3: *Et non ambulaverunt filii illius (scilicet Samuelis) in viis ejus: sed declinaverunt post avaritiam, acceperuntque munera, et perverterunt judicium: munera enim excæcant oculos sapientum, et depravant corda judicium.*

Cur vero Deus, qui adeo in Heli pontifice puniit filiorum peccata, non etiam a Samuele exegerit poenas eorum, quæ filii ejus in subditos sibi populos admiserunt, duas rationes assignant S. Gregor. et Theodoretus.

1. Quia plura et longe majora fuerunt peccata filiorum S. S. XXVI.

rum Heli: nam sacra profanabant, mulieres tabernaculo deservientes constuprabant, sacrificiorum ritus et ordinem pervertebant: filii autem Samuelis non nisi munera accepisse, et suis commodis ac avaritiæ inhiantes judicia pervertisse leguntur; idque videtur factum modico tempore, et occulte: nam ubi populus id advertit, illico eorum loco a Samuele regem petit.

2. Quia filiorum peccata Samueli non erant cognita, sicut erant cognita Heli; nam Heli pontifex simul cum filiis sacerdotibus versabatur in ministerio tabernaculi: Samuel vero in Ramatha jus dicebat, illam aquilonarem Judææ partem sibi reservans administrandam; filios vero suos in Bersabee judices constituerat, et australem illis partem denandaverat, ut dicitur cap. VIII, 2. Hinc facile contingere potuit, ut illorum procul absentium scelera parens optimus ignoraret.

6: *Displicuit sermo (quem dixerant universi majores natu Israel) in oculis Samuelis, eo quod dixissent: Da nobis regem, ut judicet nos.* Merito displicuit.

1. Quia cum Deus populum illum israeliticum sibi peculiarem ac proprium elegisset præ cæteris nationibus, ita ut ipse esset velut immediatus Rex ipsorum per singularem administrationem, judices autem essent ejus velut vicarii, quos ipse instituebat sicut rex viceregum in aliquo regno; hac postulatione Deum quodammodo repudiabant, ut observat Procopius et Rupertus. Et hinc facile intelligitur quomodo etiam Deo graviter displicuerit hæc postulatio, quamvis inter tres politicas administrationes monarchica et regalis censeatur optima, utpote simillima monarchiæ divinæ.

2. Displicuit merito illa petitio in oculis Samuelis, quia displicuit ipsi malitia et improbitas filiorum suorum, quæ hucusque latuerat ipsum, inquit Lyranus, occasione cujus improbitatis regem petebant.

3. Quia hac petitione abiciebant Samuelem suum judicem; quia ipse, de republica optime meritis, redigebatur in ordinem communem: electo enim regi subditus erat futurus, ut observat Menochius.

4. Quia populus in hoc volebat assimilari gentibus, dicens cap. VIII, 5: *Constitu nobis regem, ut judicet nos, sicut et universæ habent nationes.* Petebant ergo regem talem, inquit A Lapide, qualem habebant gentes, puta Persæ, Ægypti, Medi, Chaldæi, qui potestatem regiam, tyrannidæ proximam, obtinebant.

Obj. II. Deuter. XVII, 14 et 15, præcipit Deus Israelitis ut si velint sibi regem constituere, sicut habent omnes per circuitum nationes, eum constituant quem Dominus elegerit de numero fratrum eorum: ergo hæc eorum postulatio non videtur fuisse contra voluntatem Dei, ac consequenter petendo regem non peccarunt.

R. neg. conseq., et ad locum Deuter. dico cum S. P. Aug., q. 26 in Deuter., hanc postulationem, eo non obstante, merito non fuisse secundum voluntatem Dei (sed potius contra ejus voluntatem), quia *ho-*
(Vingt-six.)

feri non præcepit, sed desiderantibus permisit. Verumtamen præcepit ne fieret alienus, sed frater, id est ex eodem populo indigena, non alienigena.

Obj. II. Saltem Samuel, infra cap. XII, 12, inconvenienter increpavit Israelitas de petitione regis; ipse enim erat senex, et iudicaturæ minus idoneus, filii autem ejus pervertebant iudicium, et declinabant post avaritiam.

R. neg. assumpt. Nam quamvis ipse esset adeo senex, ut non posset jam singulis annis discurrere per totum Israel, et populum iudicare in tribus locis, nempe in Bethel, Galgala et Maspath (sicut facere consueverat in juventute sua, cap. VII), tamen erat adhuc satis robustus et iudicio pollens ad iudicandum Israelitas, si convenissent in uno loco.

Patet hoc, quia etiam post electionem Saülis in regem, interfuit castris et prælio contra regem Ammonitarum, ut patet ex cap. XI, 7, ut omnes ad pugnam animaret, et suis meritis ac precibus a Deo victoriam impetraret. Et postea, cap. XV, 33, in frustra concidit et dilaniavit regem Agag, cui Saül contra mandatum Dei pepercit: adeoque adhuc pollebat viribus.

Quod attinet ad ejus filios, quamvis hi non recte agerent, non debebant ideo Israelitæ immediate regem petere; sed rogare Samuelem ut corrigeret eos, et sic forte destitissent ab iniquitate; vel si non se emendassent, habebat Samuel aliud remedium: potuisset namque sibi deligere viros bonos et justos, qui populum iudicassent.

QUESTIO II. — AN JUS REGIS, QUOD SAMUEL PRÆDICIT ISRAELITIS, INTELLIGATUR DE JURE LEGITIMO, AN DE INJUSTO ET USURPATITIO.

Dixit autem Dominus ad Samuelem, cap. VIII, 9: *Nunc ergo vocem eorum audi, verumtamen contestare eos, et prædic eis jus regis*: sensus est: Explicat caeco populo quale jus usurpaturus sit rex, quem similem regibus aliarum nationum sibi præfici postulant: nempe qui non communi consilio, sed suo solius arbitrato rempublicam administraret, qui non tam populi commodis quam suæ gloriæ, suo luero, etc., intendere.

Et vero, ut notat Tirinus, tales reges Israelitis ut plurimum obligasse, nimis manifestum est ex jugo gravissimo, quod et Salomon, et Roboam, ac multi alii istius populi reges subditis imposuerunt. Hinc et Deus per Samuelem eis prædixerat *ŷ. 18: Et clamabit in die illa a facie regis vestri, quem elegistis vobis, et non exaudiet vos Dominus*: quod et maxime impletum observat Estius sub illo ipso rege, sub quo Israelitæ videbantur imprimis florere, nempe sub Salomone, ut satis patet ex querimonia populi apud filium ejus Roboam, et ex ipsius Roboami confessione, III Reg. XII, 14. Clamavit ergo populus sub Salomone gemitu cordis (quia voce non audebat propter ejus potentiam), postea autem clara voce, ubi regnum auspicabatur Roboam, sed utrumque frustra. Hinc

R. et dico: Quod cap. VIII, 11, habetur: *Hoc erit jus regis, qui imperaturus est vobis*, intelligitur non de

jure vero et legitimo, sed de injusto et usurpatitio: non enim hic significatur quid reges jure possint, sed quid audeant, ait Menochius. De jure usurpatitio hunc locum pariter intelligunt Abulensis, Estius, Tirinus et alii communiter.

Unde S. Thomas, 1^a Secund., q. 105, a. 1, ad 3: *Dicendum, inquit, quod illud jus non debebatur regi ex institutione divina, sed magis prænuuntiabatur usurpatio regum, qui sibi jus iniquum constituunt, in tyrannidem degenerantes, et subditos deprædantes. Et hoc patet per hoc quod in fine subdit: Vos eritis ei servi, quia tyranni suis subditis principantur ut servis. Unde hoc dicebat Samuel ad terrendum eos.*

Addit S. doctor: *Potest tamen contingere quod bonus rex absque tyrannide filios tollat, ut constituat tribunos et centuriones, et multa accipiat a subditis suis propter commune bonum procurandum.*

Quod hic sermo sit de jure usurpatitio, evidens est, quia iniquum est, ut rex filios subditorum a parentibus ad libitum abripiat, eosque sua faciat mancipia; ut eorum vineas, agros et oliveta optima auferat, illaque det servis suis; ut servos, ancillas, asinos, et juvenes optimos heris adimat, eosque operi suo applicet.

Ea propter culpantur et morte puniuntur Achab et Jezabel. III Reg. XXI, quod tale jus usurpassent, invadendo vineam Naboth, eumque, quia cedere volebat, occidendo.

QUESTIO III. — QUO SENSU SAUL DICATUR ELECTUS AC BONUS, ETC.

Cap. IX, 1: *Et erat vir de Benjamin nomine Cis... fortis robore*, utique bellicosus et disciplina militari insignis. Erat hic pater Saülis, cujus fortitudo notatur, ut filio ejus non defuisse insinuetur animi magnitudo, in rege desiderata, quasi ex paterno sanguine hausta.

ŷ. 2: Et erat ei filius vocabulo Saül, electus et bonus. Querit Estius quomodo electus, qui postea reprobatus. Item quomodo subdatur: *Et non erat vir de filiis Israel melior illo*; an ergo ipse melior Samuele?

Lyranus sic exponit: *Erat electus, sine macula notabili vitiis, et bonus ratione morum ac virtutum. Electus et bonus, id est animi et corporis dotibus egregie ornatus, inquit Menochius.*

Referunt hoc quidam ad presentem justitiam, ait Estius, et per electum intelligunt insigniter bonum, ut sit hyperbolica quædam commendatio probitatis ejus, quemadmodum dicere solemus de aliquo egregie docto: *Nihil illo doctius.*

Versio chaldaica habet: *Saül, juvenis pulcher, et non erat vir de filiis Benjamin, qui pulcher ab eo.* Unde et Pagninus ex hebraico vertit: *Non erat pulchrior illo.*

Cui interpretationi consonat quod subditur in textu: *Ab humero et sursum eminebat super omnem populum.* Et cap. X, 24, ad corporis habitum attendit Samuel dicens: *Certe videtis quem elegerit Dominus, quoniam non sit similis illi in omni populo.* Neque enim

animi affectionem videre poterant filii Israel. Itaque R. et dico 1: Quod *ŷ. 2*, in commendationem Saülis dicitur, ad formam et robur corporis videtur probabiliter referri posse, ut ex dictis patet. Quocirca S. P. Aug., serm. 15, de verbis Apostoli, cap. 3, ita scribit: *Qui fuerit Saül, nostis: ipsius electa est statura procera. Sic eum describit Scriptura, quod supereminens esset de omnibus, quando electus est ut ungeretur in regem.*

Dico 2. Nec minus probabiliter ad virtuosam indolem et animi integritatem referri potest id quod *ŷ. 2* habetur. Hinc, cap. XIII, 1, dicitur: *Filius unius anni erat Saül*, quasi sensus foret: Tam erat innocens et pius, ac si fuisset infans unius anni. Quod ergo hic dicitur: *Non erat vir de filiis Israel melior illo*, significat quod de populo non esset vir melior illo. Unde etiamsi de vitæ innocentia jam dicta accipiantur, non sequitur quod fuerit melior Samuele: nam Samuel, iudex et propheta, superior erat filiis Israel.

P. an Saül et famulus ejus, quærentes amissas asinas, voluerint munusculum Samueli offerre tantam pretium prophetiæ, adeoque commiserint flagitium simoniæ.

R. negative, sed unice id Samueli intenderunt offerre ut signum subjectionis et observantiæ erga superiorem suum, ut vult Tirinus; vel ut munus gratitudinis aut sustentationis causa ultro oblatum, ut censet A. Lapidus: unde simoniæ vitium non commiserunt. Sicuti igitur nemini ad Persarum reges vacuis a dono manibus accedere licebat, idque in signum submissionis, inquit Sanctius, ita hic de munere fuerunt solliciti Saül ejusque famulus.

Ea quæ habentur cap. X, XI et XII, non continent particularem difficultatem, sed sola lectione facile intelligi possunt.

CAPUT XIII.

Cæsi a Saüle et Jonatha, filio ejus, Philistæi, ingentes copias adversus Israelitas instaurant, quibus terrentur Hebræi: Saül pavidus, ut Dei opem impleret, non expectato Samuele, holocaustum offert; hinc objurgatur a Samuele et reprobatur a Deo.

QUESTIO PRIMA. — QUO SENSU DICATUR *ŷ. 1: Filius unius anni erat Saül cum regnare cœpisset, duobus autem annis regnavit super Israel.*

Resp. sensum horum verborum videri esse hunc: Sicut filius unius anni, morum innocentia, humilitate et puritate erat Saül cum regnare cœpisset; duobus autem annis, in ista puritate persistens, regnavit super Israel, donec, *ŷ. 9*, factus sit Deo inobediens, offerendo holocaustum non expectato adventu Samuelis. Ita explicant hunc textum S. Petrus Damiani, lib. II, epist. 20; Rupertus in cap. II Apocal.; Hugo cardinalis, Theodoretus, Lyranus, Abulensis et alii. Aliqui pro hac opinione etiam citant S. P. Aug., lib. VII Locutionum in Judic. Sed ibi S. Doctor non aliud observat quam quod juxta Scripturam aliquando dicitur: *Potius filius centum decem annorum quam*

homo centum decem annorum. Interim resolutio data Prob. I, ex Paraphrasi chaldaica, in qua dicitur: *Sicut filius anni, in quo non sunt culpæ, Saül erat.*

Prob. II. Quia certum est quod verba illa: *Filius unius anni erat Saül*, non possint intelligi de ætate quam in initio regni attigerat, siquidem ex cap. IX, 2, constat quod ab humero et sursum emineret super omnem populum Israel; ergo verba illa intelligi debent sensu statim dato, et consequenter in præfato textu subintelligitur nota similitudinis sicut: nam hanc notam in comparationibus et similitudinibus sæpe non exprimit, sed subintelligit Scriptura, ut inter alia liquet ex Numer. XXIII, 10, psal. XLIV, 2, et Prov. XVI, 24. Ergo recte præcitata verba exponuntur de Saülis simplicitate, humilitate, etc., præsertim cum non sit alienum a phrasi Scripturæ eo modo loquendi simplicitatem, humilitatemque significare. Sic I Cor. XIV, 20, dicit Apostolus: *Nolite pueri effici sensibus, sed malitia parvuli estote.*

Videntur itaque dicta verba: *Filius unius anni erat Saül*, eundem sensum habere quam habent hæc quæ Samuel dixit ad Saül, infra, cap. XV, 17: *Nonne cum parvulus esses in oculis tuis, caput in tribus Israel factus es?*

Prob. III, ex S. Greg., qui præmemoratam expositionem tradit, lib. V, cap. III expositionis in I Reg., XIII, ubi pro more suo ab historia ad tropologiam deflectens, et ex littera mores instruens, ita scribit: *De rege qui prius bonus, postea malus extitit, dicitur: Quia unius anni fuit, cum cœpit regnare, et duobus annis regnavit. Licet enim multis annis regnaverit, illis solum regnare dicitur in quibus innocens et humilis fuisse perhibetur; nam postea superbus et inobediens audivit: Quia projecisti sermonem Domini, projecit te Dominus ne sis rex... Quanta postea fortiter egit? Sed ecce omnia illa tempora ad regnum ei deputata non sunt. Illo ergo solum tempore nos vixisse gaudeamus quo innocenter et humiliter vivimus: nam illa tempora quæ in seculi vanitate et fluxa carnis vita consumpsimus, quasi perdita minime memorantur.*

Prob. IV. Præfata verba, *duobus annis regnavit*, non possunt referri ad totum tempus regni Saülis; ergo videntur referenda ad illud solum tempus quo regnavit in innocentia sua.

Prob. ant. Quia vere omnia ejus gesta non potuerunt spatio duorum annorum accidere. Quod ut monstretur, notandum est eos qui tempus regni Saülis biennio circumseribunt, non posse commodius tempus illius biennii et res in eo gestas-partiri, quam si dicant primum annum complecti res ab eo gestas ab initio regni usque ad ipsius inobedientiam, quam commisit in bello amalecico, et reprobationem a Samuele contra ipsum ex parte Dei pronuntiatam: secundum vero annum complecti reliqua ipsius gesta usque ad mortem.

Jam autem quod imprimis majus spatium quam unius anni effluerit inter initium regni Saülis dictamque reprobationem, patet ex rebus gestis. Mense secundo regni sui bellavit contra Ammonitas, ut habe-